

MŰVELŐDÉSI ÉLETÜNK KRÓNIKÁJA

2007. november–december – 2008. január

ELISMERÉSEK

❖ **Vári Fábián László** költőt, néprajzkutatót a nyíregyházi székhelyű Hangsúly Művelődési és Művészeti Alapítvány kuratóriuma *Ratkó József-díjjal* tüntette ki.

❖ **Balla Pál** festőművészt több évtizedes alkotói munkássága elismeréseként az UMDSZ *Hollósy Simon Képzőművészeti Nívódíjával* tüntették ki. A Szövetség *Drávai Gizella Közoktatási Díját* a Munkácsi Humánpedagógiai Főiskola, *Az Illyés Gyula Szórványmagvarság Díjat Vass István*, a Szolyvai Magyar Kulturális Szövetség elnöke, az *Egán Ede Gazdasági Díjat Revák István*, a BeregFoods igazgatója, a *Fodó Sándor Közösségi Díjat Bíró Andor*, a Tiszahát kiemelkedő közéleti személyisége kapta.

❖ A **Romzsa Tódor** görög katolikus püspök vértanúságának 60. évfordulóján rendezett megemlékezések keretében **Oleg Havasi**, a megyei közigazgatás és **Mihajlo Kicskovszkij**, a megyei tanács elnöke **Milan Sasik** püspöknek átnyújtotta az ukrán államfő által adományozott *Érdeméért Rendjel III. fokozatát*.

❖ **Dr. Soós Kálmán**, az Ungvári Járási Tanács KMKSZ-frakciójának vezetője a szakbizottságokban kifejtett munkájáért a megyei állami közigazgatás és a megyei tanács *Díszoklevelében* részesült. A Nagyszőlősi Járási Tanács **Király Kálmán**, a beregszászi **Bakancsos László** és **Cséke Ilona** képviselőt, az ungvári **Roják Mária** császlóci polgármestert részesítette hasonló elismerésben.

❖ **Izsák Tibor** kárpátaljai geográfust kimagasló pedagógiai és kutatói tevékenységéért a Magyar Földrajzi Társaság *Pro Geographia Díjjal* tüntette ki.

❖ **Matl Péter** a szobrászat kategóriában megkapta a Boksay József és Erdélyi Béla Megyei Képző- és Iparművészeti Díjat.

❖ Az Anyanyelvi Konferencia oklevéllel ismerte el **Molnár Ildikó** zenetanár, **Papp Ildikó** író, **Réti János** festőművész, **Tyahur László**, a Munkácsi Humánpedagógiai Főiskola

rektorhelyettese, **Kenyeres Mária** és **Bodnár Diána** újságírók és **Ötvös Sándor** tanár tevékenységét.

❖ Az *Együtt* nívódíját költészet kategóriában **Czébely Lajos**, próza kategóriában **Penckőfer János**, tanulmány kategóriában (megosztva) **S. Benedek András** és **Lengyel János** kapta.

ESEMÉNYNAPTÁR

November

❖ Gáton, szülőfaluja könyvtárában diákok, tanárok, irodalombarátok emlékeztek **Kovács Vilmos** költőre, íróra, polgárjogi harcosra. A rendezvényen a művészi alkotómunka jelentőségét méltatta **Horváth Sándor** író.

❖ A Tiszaháti Képtár és Tájmuzeumban **Balla Pál**, **Soltész Péter**, **Soltész Gabriella**, **Réti János**, **Krisza János**, **Turák Angéla** és **Fuchs Andrea** festőművészek részvételével megrendezték az I. Tiszaháti Munkácsy Mihály Képzőművészeti Alkotótábort. Ebből az alkalomból a tájmuzeum parkjában felavatták az 1717. évi tatár betörés áldozatai emlékére állított kopjafát, **Gergely István** csefalvai fagaragó művész alkotását.

❖ Vidékünk számos településén, közte Munkácscon és Szolyván megemlékeztek a 63 évvel ezelőtt „háromnapos munka” ürügyén elhurcolt magyarokról és németekről.

❖ A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola és a KMKSZ szervezésében Kovács Vilmos emléknapot tartottak a főiskolán a költő születésének 80., halálának 30. évfordulóján. A rendezvény második napján lezajlott irodalmi teadélutánon és konferencián részt vett és előadást tartott többek közt **S. Benedek András**, **Tóth István**, **Penckőfer János**, **Vári Fábián László** és **Zselicki József**.

❖ Técsőn 12 hazai és egy anyaországi kórus, illetve tánckar részvételével rendezték meg a XVIII. Aranyósz Fesztivált.

❖ A Romzsa Tódor-emlékévé keretében emléktáblát avattak fel a munkácsi kórház falán, ahol a püspököt a hatalom bérencei megmérgezték; az ungvári görög katolikus katedrálisban emlékhelyet rendeztek be a represszió áldozataivá vált 129 görög katolikus pap tiszteletére.

❖ A Beregszászi Illyés Gyula Magyar Nemzeti Színház a Szülőföld Alap támogatásával, a KMKSZ szervezésében nagy sikerrel mutatta be Gogol komédiája alapján készült előadását az Ungvári Bábszínházban.

❖ A Munkácsi II. Rákóczi Ferenc Középiskolában megrendezték a XVI. Bolyai János Matematikai Emlékversenyt.

❖ Ungváron, a Megyei Néprajzi Múzeum Galériájában kiállítás nyílt a Révész Imre Társaság, a KMKSZ, valamint a magyar oktatási és kulturális minisztérium támogatásával megrendezett felsőhidegpataki alkotótáborban részt vett képzőművészek munkáiból.

December

❖ A Kárpátaljai Néprajzi Múzeumban megnyílt a hetvenéves Harangozó Miklós festőművész munkáinak jubileumi tárlata.

❖ Megtartották az UMDSZ IV. tisztújító kongresszusát. A Szövetség tevékenységének eredményeiről és faladatairól **Gajdos István** elnök számolt be. **Dupka György** alelnök a ruszinokkal való együttműködés fontosságát, az 1991. évi népszavazáson igényelt magyar autonómia megvalósítását, a kettős állampolgárság intézményének létrehozását és a nagymuzsalyi aranybánya további működésének megakadályozását hangsúlyozta felszólalásában. A kongresszus, amelyen **Törzsök Erika**, a MEH főtanácsadója felolvasta **Gyurcsány Ferenc** miniszterelnök levelét, **Gajdos Istvánt** újra elnökké, **Dupka Györgyöt** általános és ügyvezető alelnökké, **Köszeghy Elemért** a Képviselői Tanács elnökké, a politikai és médiaügyekért felelős alelnökké, **Vass Tibort** a kormányzati kapcsolatokért és a hágón túli szervezetekért felelős alelnökké, **Kincs Gábort** a gazdasági és informatikai ügyekért felelős alelnökké választotta meg.

❖ A Szülőföld Alap támogatásával, a MÉKK szervezésében, 35 diák részvételével negyedik alkalommal rendeztek megyei balladamonddó versenyt az Ungvári Drugeth Gimnáziumban.

❖ **Göncz Kinga** magyar külügyminiszter Ungváron új kishatárforgalmi engedélyeket adott át.

❖ **Demszky Gábor**, Budapest főpolgármestere **Viktor Jusczenko** államfő meghívására Ukrajnába látogatott. Kárpátaljai tartózkodása során találkozott és megbeszéléseket folytatott a KMKSZ és az UMDSZ vezetőivel, valamint **Oleg Havasival** és **Mihajlo Kicskovszkijjal**, a megyei állami adminisztráció, illetve a megyei tanács elnökével. A vendéget kárpátaljai útjára elkísérte **Mága Zoltán** hegedűművész és több más anyaországi előadóművész, akik a Beregszászi Művelődési Házban és az Ungvári Filharmónia hangversenytermében adtak műsort **Kálmán Imre** zeneszerző születésének 125. évfordulója tiszteletére.

❖ Beregszászban megtartotta XVI. Közgyűlését a több mint kétezer tagot számláló Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség.

❖ A Kárpátaljai Magyar Képző- és Iparművészek Révész Imre Társasága tagjainak munkáiból a KMKSZ közreműködésével évzáró kiállítás nyílt a Kárpátaljai Megyei Néprajzi Múzeumban.

Január

❖ Beregszászban hagyományosan megemlékeztek Petőfi Sándor születésének évfordulójáról. A költő szobránál tartott ünnepségen **Zubánics László**, az UMDSZ Országos Tanácsának elnöke, **dr. Balogh József**, a Beregvidéki Magyar Kulturális Szövetség választmányi tagja, **Imre Margit**, a költő nevével viselő nyugdíjasklub elnöke, **Csobolya József** történész, az UMDSZ beregszászi városi szervezetének elnökségi tagja mondott beszédet.

❖ **Sólyom László** magyar köztársasági elnök és **Viktor Jusczenko** ukrán államfő a kárpátaljai magyar kisebbség oktatási rendszerét nehezítő

problémák megoldási lehetőségeiről, a Tisza vízminőségének közös védelméről és a Záhony térségébe tervezett logisztikai központról tárgyalt Munkácson. Megállapodtak abban is, hogy a vereckei honfoglalási emlékművet még az idén felavatják, Budapesten pedig az 1932-es ukrainai éhínség áldozatainak állítanak emlékjelet. Sólyom László találkozott és megbeszéléseket folytatott az UMDSZ, a KMKSZ, a beregszászi főiskola és a történelmi egyházak vezetőivel is.

❖ A magyar kormány határon túli támogatáspolitikáját elemezték a Mezőkövesden *Dialógusok–2008* címmel megrendezett kerekasztal-beszélgetés résztvevői. Vidékünk magyarságát **Dupka György**, az UMDSZ alelnöke képviselte.

❖ Az UMDSZ és a KMKSZ közötti megállapodás értelmében megalakult a magyar–magyar kapcsolattartási támogatást koordináló Unió Alapítvány kuratóriuma, amelynek elnökévé **Dupka Györgyöt**, alelnökévé **Milován Sándort** választották.

❖ Megyeszerte méltatta a Magyar Kultúra Napját vidékünk magyarsága. Ebből az alkalomból a Beregszászi Illyés Gyula Magyar Nemzeti Színház és a Gyulai Várszínház Ungváron, a Kárpátaljai Megyei Zenei-Dramai Színházban díszelőadáson mutatta be **Szigligeti Ede** *Liliomfi* című komédiáját a KMKSZ szervezésében. Ugyancsak Ungváron, a Kárpátaljai Népművészeti és Népi Építészeti Múzeum kiállítótermében tárlat nyílt **Magyar László** festőművész munkáiból. A Drugeth Gimnáziumban negyven résztvevővel rendezett vers- és prózamondó versenyt a KAMOT és a MÉKK. A Közművelődési és Művészeti Kolledzs koncerttermében a MÉKK és a Credo Alapítvány rendezett műsort, amelyen felléptek a szalócai Nyitnikék Zeneiskola növendékei, a téglási Rózsa népdalkör, a kiscegyői Gyöngykaláris énekegyüttes, a rendezvénynek otthont adó intézmény Napraforgó táncegyüttese, **Varga Katalin**, **Csákány Marianna** és **Vajda Viktória**, a Credo versenklő együttes, valamint **Megyesi Csaba** sislőci kilencedikes diák, aki a Himnusz és a

Szózatot szavaltta el. A Dayka Gábor Középis-kolában tizedik alkalommal rendeztek Himnuszmondó versenyt negyvenkét diák részvételével. A Kárpátaljai Nemzetiségi Központban *Értelmiségi Fórum – 2008* címmel rendezett találkozón **Pomogáts Béla** irodalomtörténész, az Anyanyelvi Konferencia elnöke tartott vitaindító előadást *Remények és kiüttlanság* címmel a magyar nemzetpolitikáról. **Balogi Csaba**, a Szülőföld Alap Iroda igazgatóhelyettese kiemelte felszólalásában, hogy a magyar–magyar kapcsolattartás támogatására 2008-ban 270 millió forint áll rendelkezésre. A MEH képviseletében **Szabó László** a kapcsolattartási támogatás lebonyolítására létrejött Unió Alapítvány jelentőségét hangsúlyozta, **Dupka György** az alapítvány felépítését és a pályázatok benyújtásának feltételeit ismertette, **Nagy Attila**, a Magyar Köztársaság Ungvári Főkonzulátusának vezető konzulja a kishatárforgalmi engedély és a schengeni vízum bevezetése óta eltelt időszakot elemezte. A fórum keretében emlékkiállítás nyílt **Molnár István** festőművész munkáiból, **Filep Anita** megzenésített verseket, **Nyíri Katalin** és **Krón Melinda** népdalokat adott elő. Técsőn, a helyi magyar tannyelvű liceumban tartott megemlékezésen **Ambrus Pál** igazgató a magyarságtudat erősítésének fontosságát hangsúlyozta ünnepi beszédében.

❖ A Munkácsi Humánpedagógiai Főiskola magyar tagozatán **Tyahur László** rektorhelyettes, **Kótun Jolán** magyartanár és **Dupka György**, a MÉKK elnöke köszöntötte az emlékezőket. A találkozón jelen volt és felszólalt **Pomogáts Béla** irodalomtörténész és **Kulcsár Antal** konzul.

❖ Beregszászban, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán az érdeklődők népes csoportja a 40 évvel ezelőtt megalakult Forrás Stúdió tagjaival, **Zselicki Józseffel**, **Vári Fábián Lászlóval**, **Fodor Gézával** és **S. Benedek Andrással**, valamint **Penczkőfer János** irodalomtörténésszel találkozott. A Forrás Stúdió megalakulásáról és tevékenységéről **Zselicki József**, a stúdió egykori elnöke beszélt. **Vári Fábián László** a korszak két

meghatározó alakja, **Kovács Vilmos** és **Fodó Sándor** szerepét hangsúlyozta, akiknek köszönhetően a Stúdióhoz kapcsolódó fiatalok megismerhették a magyar nemzeti értékeket. A rendezvényen **Fodor Géza** bemutatta *Hamvazó Hold a jávoron* című verskötetét. A főiskola Esztergom termében reprezentatív tárlat nyílt a Kárpátaljai Képző- és Iparművészek Révész Imre Társasága alkotóinak munkáiból. A Bereg könyvesboltban beregvidéki és ugocsai értelmiségiek találkoztak **Pomogáts Bélával** és az Intermix Kiadó új kiadványainak szerzőivel. A rendezvényen átadták az Anyanyelvi Konferencia okleveleit és az *Együtt* dívjait.

❖ Beregsomban a tisztelők egy csoportja **Deme Ibolya**, a Somi Irodalmárok Múzeuma vezetője és **Kovács Irma** tanítónő szervezésében a Magyar Kultúra Napja alkalmából megkoszorúzta a település két jeles szülőjét, **Sütő Kálmán** és **Kecskés Béla** költők sírját.

D. GY.

